
Van Label C tot EED

Alles wat u moet weten over de wet-
en regelgeving rond energiebesparing

Van Label C naar EED

Alles wat u moet weten over de wet- en regelgeving rond energiebesparing

Dit whitepaper schept orde in de wirwar aan regels. Het biedt overzicht in de wet- en regelgeving voor uw specifieke bedrijfslocatie en geeft handvatten voor uw organisatie.

Alle organisaties dienen verplicht te besparen op energie. Dat geldt voor iedere eigenaar, huurder, verhuurder of gebruiker van een bestaand gebouw of industriële locatie. Alleen kent de wet- en regelgeving rondom energie-efficiency momenteel zoveel overlap en uitzonderingen waardoor veel organisaties deze als zeer complex en onoverzichtelijk ervaren. Dit whitepaper biedt duidelijkheid in de wirwar van regelingen rondom energiebesparing voor bedrijven.

Er zijn al veel bedrijven in Nederland die zelf initiatieven nemen om energiebesparing te realiseren en duurzame ambities hebben opgenomen in hun strategie. Organisaties die dit nog niet hebben gedaan zullen nu ook actie moeten ondernemen. Het Klimaatverdrag van Parijs en de daaruit voortvloeiende Europese en nationale doelstellingen om opwarming van de aarde tegen te gaan worden alleen nog maar urgenter.

Om de doelstellingen op nationaal en Europees niveau te kunnen halen, zal de wet- en regelgeving waarschijnlijk alleen maar strenger worden. Er zijn intussen meerdere handhavers bij diverse omgevingsdiensten aangesteld die actief optreden. Zij kunnen organisaties forse sancties opleggen in de vorm van dwangsommen of boetes.

Het is niet gemakkelijk om wijs te worden uit de vele wetten, regelingen, uitzonderingen en vrijstellingen. Er gelden uiteenlopende regels voor grote of kleine gebruikers en voor verschillende typen bedrijfslocaties. Waaraan moet uw gebouw of industriële locatie minimaal voldoen? En wat moet u allemaal doen om binnen de regels te opereren?

Dit whitepaper schept orde in de wirwar aan regels. Het biedt overzicht in de wet- en regelgeving voor uw specifieke bedrijfslocatie en geeft handvatten voor uw organisatie.

Veel van de wet- en regelgeving hebben ingewikkelde namen en afkortingen. Zo zijn er wetten en regels als Activiteitenbesluit, EPBD, MJA3 en EED. Wat betekenen al die afkortingen en wat staat er nu precies in die wetten? Waar moeten bedrijven nu precies aan voldoen en wanneer dan? Daarover gaat dit whitepaper.

Overzicht regelingen (in chronologische volgorde)

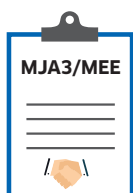
Activiteitenbesluit: gestart in 2013* - de verplichting tot energiebesparing voor middel- en grootverbruikers door middel van het invoeren van de Best Beschikbare Technieken (BBT). Als hulpmiddel zijn voor de verschillende bedrijfssectoren in Nederland lijsten met kosteneffectieve Erkenne Maatregelen opgesteld die een terugverdientijd hebben van minder dan 5 jaar.

EPBD gestart in 2013* - 5-jaarlijkse keuring voor airconditioningsystemen en 2 of 4-jaarlijks voor stookinstallaties. Dit geldt voor bedrijven met airconditioningsystemen met een koelvermogen van meer dan 12 kW of niet-gasgestookte verwarmingsinstallatie met een vermogen van meer dan 20 kW.

EED gestart in 2015* - 4-jaarlijkse audit om informatie te verzamelen over het actuele energieverbruik en inzicht te geven in mogelijkheden voor energiebesparing. Dit geldt voor organisaties met meer dan 250 werknemers en/of een jaaromzet van 50 miljoen euro of hoger en een jaarlijks balanstotaal van meer dan 43 miljoen euro.

MJA3 gestart in 2008 - EEP (Energie-efficiëntieplan) 2017-2020: dient 4-jaarlijks vernieuwd te worden. Het is de Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie. Deelnemende bedrijven verplichten zichzelf om tenminste 2 procent energie per jaar te besparen.

MEE gestart in 2009 - EEP 2017-2020: dient 4-jaarlijks vernieuwd te worden. De Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie voor ETS-bedrijven geldt voor bedrijven die vallen onder het ETS (Emission Trading System).

Energielabel C: Vanaf 2023 moeten alle kantoorgebouwen (100 m² en groter) minimaal beschikken over een energielabel C.

Energielabel A: Vanaf 2030 moeten alle kantoorgebouwen (100 m² en groter) minimaal beschikken over een energielabel A.

*Aan deze regelingen dient uw organisatie al te voldoen.

Energietabel gebouwen

Net als bij woonhuizen is bij verkoop, verhuur of oplevering van een bedrijfspand een energietabel verplicht. Dit geldt dus ook voor bedrijfspanden op industriële locaties. Het label laat zien wat de kwaliteit is van de gebouwschil en in welke mate een pand is voorzien van energie-efficiënte installaties. Vanuit het label worden aanbevelingen gedaan welke energie-efficiënte maatregelen nog mogelijk zijn voor het gebouw.

De labelklassen voor gebouwen lopen van A++++ tot en met G: van weinig naar veel besparingsmogelijkheden.

Wat houdt het in?

In het Energieakkoord is afgesproken dat alle gebouwen in Nederland in 2050 energie-neutraal zijn. Om die ambitie te halen, zijn twee tussenstappen afgesproken: in 2030 hebben alle gebouwen ten minste energie-label A en in 2023 moeten alle bestaande kantoren groter dan 100 m² minimaal over een label C beschikken. In gebouwen die groter zijn dan 250 m² moet dit

label ook zichtbaar voor het publiek zijn opgehangen. Wanneer een kantoorpand bij verkoop, verhuur of oplevering geen energietabel heeft, riskeert de eigenaar een boete van 20.500 euro. Kantoren die in 2023 niet over minimaal label C beschikken, mogen niet meer worden gebruikt.

Wat kunt u doen?

Een energietabel is geen bedreiging, maar biedt juist kansen. Duurzaam vastgoed presteert beter, is meer waard en zal makkelijker verhuurd worden. ING Real Estate becijferde in

april van dit jaar samen met de Universiteit van Maastricht dat 'groene' gebouwen tussen de 9 en 11 procent meer waard zijn en tussen de 12 en 18 procent meer huur kunnen opleveren. Er bestaan subsidies en fiscale voorzieningen voor energiebesparende maatregelen. In het algemeen zijn kantoorgebouwen betrekkelijk gemakkelijk naar label C te brengen, zelfs zonder dat er bouwtechnische aanpassingen aan de buitenschil nodig zijn. De overstap naar LED-verlichting kan bijvoorbeeld al fors schelen in verbruik.

EED

Samen met de hieronder beschreven EPBD is de Energie-Efficiency Richtlijn, EED (Energy Efficiency Directive) de belangrijkste Europese regelgeving voor organisaties om hun energieverbruik te verminderen. De Richtlijn ziet toe op een 20 procent lager Europees energieverbruik in 2020 en bevat verplichtingen voor zowel landen, overheidsinstellingen als bedrijven.

Wat houdt het in?

Sinds juli 2015 gelden twee verplichtingen die voor bedrijven en instellingen van belang zijn: de uitvoering van energie-audits voor grote ondernemingen en de kosten-batenanalyse bij nieuwbouw en renovatie van grotere stookinstallaties in gebouwen.

EED Energie-audit: de energie-audit is een systematische, vierjaarlijkse audit met als doel om informatie te verzamelen over het actuele energieverbruik van een bedrijf. De energie-audits zijn bedoeld om inzicht te geven in mogelijk-

heden voor kosteneffectieve energiebesparing en daarmee te zorgen voor bewustwording over energieverbruik bij organisaties. Het stimuleert bedrijven en instellingen om meer maatregelen te nemen om energie te besparen.

U bent verplicht tot het (laten) uitvoeren van een energie-audit als uw organisatie meer dan 250 werknemers in dienst heeft of als uw organisatie een jaaromzet heeft van 50 miljoen euro of meer, en een jaarlijks balanstotaal heeft van meer dan 43 miljoen euro.

Kosten-batenanalyse: in het kader van de EED zijn organisaties ook verplicht om een kosten-batenanalyse uit te voeren bij investeringen in grotere stookinstallaties. Deze verplichting geldt voor nieuwe of ingrijpend te renoveren industriële installaties met een totaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW en bij een nieuw of ingrijpend te renoveren stadsverwarmings- of koelingsnetwerk. De regel is bedoeld om vaker hoogrendende verwarming en koeling toe te passen.

Wat kunt u doen?

Laat een energie audit uitvoeren. De EED energie audit bestaat uit drie belangrijke onderdelen:

- Het opstellen van een energiebalans per energiedrager en

onderverdeeld naar processen, utiliteiten, gebouwgebonden installaties als onderdeel van de bedrijfsvoering. De energiebalans moet tot tenminste 90 procent van het totale energie-

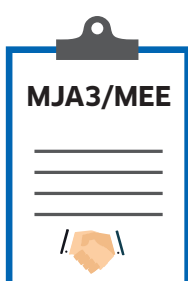
gebruik kunnen verklaren;

- Het identificeren van energiebesparingsmaatregelen;
- Een implementatieplan, hoe de maatregelen de komende 4 jaar kunnen worden gerealiseerd.

Er zijn uitzonderingen op deze regel:

- Zo voeren MJA3 en MEE bedrijven Energie Efficiency Plannen (EEP's) uit in plaats van een EED audit.
- Zijn bedrijven die al deelnemen aan erkende duurzaamheids-keurmerken en certificeringen vrijgesteld. De bekendste zijn de CO₂-prestatieladder, BREEAM in-use certificaat, ISO 50001, ISO 14001+14051, Milieuthermometer Zorg, Lean and Green.

Meer informatie vindt u hier (www.engie-services.nl/energie-efficiency/EED)

MJA3 en MEE

Veel grote ondernemingen en (overheids)instellingen zijn uitgezonderd van de EED, omdat zij al standaard een Energie-Efficiency Plan dienen uit te voeren. Het gaat dan om bedrijven die voldoen aan de zogenoemde Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie 2001-2020 (MJA3) of de Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE). In totaal doen ruim 1.100 Nederlandse ondernemingen mee aan één van deze twee Meerjarenaafspraken.

Wat houdt het in?

Bij organisaties die aan MJA3 deelnemen, is de wettelijke plicht voor een zuinig energieverbruik via een EEP (Energie-efficiëntieplan) geregeld. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beoordeelt het EEP. Ook moet het bevoegd gezag – gemeente of provincie – met het plan instemmen. Deelnemende bedrijven verplichten zichzelf om tenminste 2 procent energie per jaar te besparen. Met het opstellen van een EEP is een bedrijf of instelling nog niet klaar: zij zullen de hierin genoemde maatregelen ook daadwerkelijk moeten uitvoeren of op een andere wijze dienen te voldoen aan de verplichte energiebesparing.

Bedrijven die vallen onder het ETS (Emission Trading System) - het Europees systeem van

handel in CO₂-emissierechten - kunnen toetreden tot de MEE. Zo'n Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie is een convenant tussen de overheid en bedrijven, instellingen en gemeenten over het effectiever en efficiënter inzetten van energie. Er zijn dan geen aanvullende energievoorschriften meer nodig, maar deelnemende partijen moeten wel degelijk aan hun besparingsverplichting voldoen. Organisaties die toetreden tot de MEE stellen ook verplicht een EEP (Energie-efficiëntieplan) op. De RVO beoordeelt het plan. Het bevoegd gezag heeft voor deze bedrijven geen rol in de totstandkoming van een EEP.

Wat kunt u doen?

Als uw organisatie besloten heeft deel te nemen aan het MJA3- of MEE-convenant,

krijgt u ondersteuning van de RVO en kunt u in gesprek over het beleid. Via een Energie-efficiëntieplan (EEP) worden deelnemende organisaties op regelmatige basis beoordeeld en worden er energiebesparingsmaatregelen gekozen. Uit de aangemerkte besparingsmogelijkheden in deze EEP's wordt vervolgens een plan van aanpak opgesteld om maatregelen door te voeren.

- Laat een EEP opstellen (dat heeft u als het goed is al gedaan voor de periode 2017-2020);
- Zoek contact met een specialist die de plannen in lijn brengt met uw vastgoedstrategie en Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP);
- Voer vervolgens de plannen uit of laat dit doen door een partnerbedrijf.

Activiteitenbesluit

Het **Activiteitenbesluit** (artikel 2.15 in de **Wet Milieubeheer**) regelt milieu gerelateerde verplichtingen voor organisaties in Nederland. Belangrijk onderdeel is de **zorgplicht: de verplichting tot doelmatig energieverbruik en energiebesparing voor middel- en grootverbruikers van energie**. In principe vallen alle bedrijven in Nederland geheel of gedeeltelijk onder het **Activiteitenbesluit**. Valt uw organisatie niet onder EED of MJA3/MEE, bijvoorbeeld omdat uw organisatie minder dan 250 werknemers telt of minder dan 50 miljoen per jaar omzet, dan zijn de energiebesparingsverplichtingen vanuit het **Activiteitenbesluit voor u leidend**.

Wat houdt het in?

Het besluit onderscheidt drie type bedrijven, afhankelijk van de milieubelasting; type A, B en C-bedrijven. Type-C organisaties hebben in de regel een hoge (potentiële) impact

op het milieu en hebben een omgevingsvergunning nodig (Wabo) waarin ook hun verplichtingen met betrekking tot energieverbruik worden omschreven. Zij zijn weliswaar uitgezonderd van de energie-

besparingsverplichting vanuit het **Activiteitenbesluit** (art 2.15), maar moeten bijvoorbeeld wel aan de EED voldoen als hun organisatie binnen de omvangscriteria van deze regeling valt.

Andere soorten instellingen die uitgezonderd zijn van de energiebesparingsverplichting vanuit het **Activiteitenbesluit** zijn kleinverbruikers, ETS-bedrijven en glastuinbouwbedrijven die deelnemen aan het CO₂-vereveningssysteem. MJA3 bedrijven zijn niet uitgezonderd maar er wordt wel vanuit gegaan dat deze organisaties voldoen aan de energiebesparingseisen vanuit de MJA3 door middel van een goedgekeurd EEP.

Voor de Type A en B organisaties geldt een energiebesparingsverplichting voor zogenaamde middelgrote of grote energieverbruikers. Het jaarlijkse energieverbruik van het bedrijf of instelling is hierin leidend:

Kleinverbruikers hebben een jaarlijks energieverbruik van minder dan 50.000 kWh aan elektriciteit en een jaarlijks verbruik aan aardgasequivalenten van minder dan 25.000 m³. Ze hebben geen energiebesparingsplicht.

Middelverbruikers verbruiken tussen de 50.000 kWh en 200.000 kWh aan elektriciteit en tussen de 25.000 m³ en 75.000 m³ aan aardgasequivalenten. Deze groep heeft wel een energiebesparingsplicht.

Een grootverbruiker verbruikt meer dan 200.000 kWh aan elektriciteit of 75.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen (artikel 2.15, lid 3). Deze groep heeft ook een energiebesparingsplicht.

Middel- en grootverbruikers moeten Best Beschikbare Technieken (BBT's) doorvoeren als besparingsverplichting. Daarvoor bestaat per sector een Erkende Maatregelenlijst. Dat zijn maatregelen die binnen 5 jaar zijn terugverdiend. Middelverbruikers kunnen door het bevoegd gezag gevraagd worden om een haalbaarheidsonderzoek te doen als de BBT's nog niet zijn doorgevoerd. Grootverbruikers moeten te allen tijde voldoen aan de besparingsverplichting door middel van de BBT's. Daar-

naast kan het bevoegd gezag een energiebesparingsonderzoek eisen als de organisatie niet in staat is om aan te tonen dat de BBT's zijn doorgevoerd.

Wat kunt u doen?

- Valt uw organisatie onder de EED, MJA3 of MEE, dan zijn deze regelingen voor u leidend ten opzichte van het **Activiteitenbesluit**;
- Vervolgens moet u weten onder welk type (A, B of C) uw bedrijf valt;
- Ook moet u weten of u een groot- of middelgebruiker van energie bent;
- Daarnaast zal uw organisatie inzicht moeten krijgen in uw energieverbruik en welke besparingsmaatregelen u al heeft toegepast. Hieruit kan bepaald worden welke BBT's uw organisatie nog door dient te voeren.

EPBD

De Europese richtlijn energieprestatie gebouwen, afgekort EPBD (Energy Performance of Buildings Directive) is bedoeld om kantoorpanden en bedrijfsgebouwen op industriële locaties minder energie te laten gebruiken. De regel heeft tot doel om de energieprestaties van gebouwen beter te kunnen meten, energie-eisen te kunnen stellen aan nieuwe gebouwen en een energie-certificering van gebouwen mogelijk te maken. Uit die certificering is het eerdergenoemde energielabel voortgekomen. De

EPBD bepaalt ook dat verwarmings- en airconditioningsystemen vanaf een bepaalde omvang regelmatig moeten worden gekeurd. En daarmee is deze richtlijn waarschijnlijk relevant voor uw gebouw.

Wat houdt het in?

De EPBD-keuring geldt sinds 1 december 2013 voor gebouwen met airconditioningsystemen met een totaal koelvermogen van meer dan 12 kW. Eigenaren of huurders moeten om de 5 jaar een gecertificeerde inspecteur een keuring laten uitvoeren volgens een voorgeschreven inspectiemethodiek. Na inspectie ontvangt de eigenaar of huurder een keuringsrapport met aanbevelingen voor een kosteneffectieve verbetering van de energieprestatie.

Niet-gasgestookte verwarmingsinstallaties met een vermogen van meer dan 20 kW en gasgestookte verwarmingsinstallatie vanaf 100 kW opgesteld vermogen, moeten

worden gekeurd volgens de SCIOS-methodiek. Niet gasgestookte installaties met een vermogen tussen de 20 en 100 kW moeten iedere 4 jaar worden gekeurd. Niet gasgestookte installaties met een vermogen van meer dan 100kW iedere 2 jaar.

Gasgestookte installaties met meer dan 100 kW vermogen moeten iedere 4 jaar worden gekeurd. De inspecties moeten worden uitgevoerd door een gecertificeerd SCIOS-expert.

Wat kunt u doen?

- Bepaal het totaal opgestelde vermogen aan comfortkoeling en -verwarming op uw locatie/in uw gebouw.
- Schakel een gecertificeerde en onafhankelijke specialist

in om airconditioningsystemen en verwarmingsinstallaties te laten keuren volgens een voorgeschreven en erkende inspectiemethodiek.

Meer weten?

Wilt u meer informatie over de regelingen die op uw bedrijf van toepassing zijn? Wij helpen u graag met een persoonlijk advies. Neem hiervoor contact op via 088-484 72 27. Of kijk voor meer informatie op www.engie-services.nl/energie-efficiency. Daar vindt u ook een handige tool waarmee u in een paar stappen een inschatting krijgt van de regelingen die voor uw organisatie van toepassing zijn.

1

Activiteitenbesluit

Vrijstelling

ETS bedrijven
Bedrijven die deelnemen aan het Europese CO₂-emissie handelsstelsel.

Type C bedrijven
Bedrijven die een omgevingsvergunning nodig hebben (Wabo)

Wie?

Kleinverbruikers:
Jaarlijks elektriciteitsverbruik: <50.000 kWh en jaarlijks aardgasverbruik: <25.000 m³

Vrijstelling

Kleinverbruikers hebben geen energiebesparingsplicht

Wie?

Middelverbruikers:
Jaarlijks elektriciteitsverbruik: >50.000 kWh en <200.000 kWh of jaarlijks aardgasverbruik: >25.000 m³ en <75.000 m³.

Wie?

Grootverbruikers:
Jaarlijks elektriciteitsverbruik: >200.000 kWh of jaarlijks aardgasverbruik: >75.000 m³

2

EED

Wie?

Bedrijven met meer dan 250 FTE en jaarmzet van meer dan 50 miljoen

(Gedeeltelijke) Vrijstelling

Met de volgende duurzaamheids-certificaten:

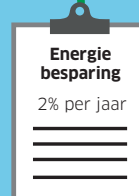
- CO₂ prestatieladder
- BREEAM in use
- Erkend Duurzaam
- Green Key Hotels
- Lean & Green
- LEED operations & maintenance
- Milieuthermometer Zorg

3

MJA3/MEE

Wie?

Bedrijven die zijn toegetreden tot meerjarenafspraken MEE of MJA3

Daarnaast is de EPBD voor uw gebouw(en) wellicht ook van toepassing

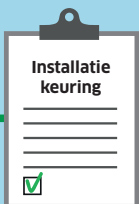
4

EPBD

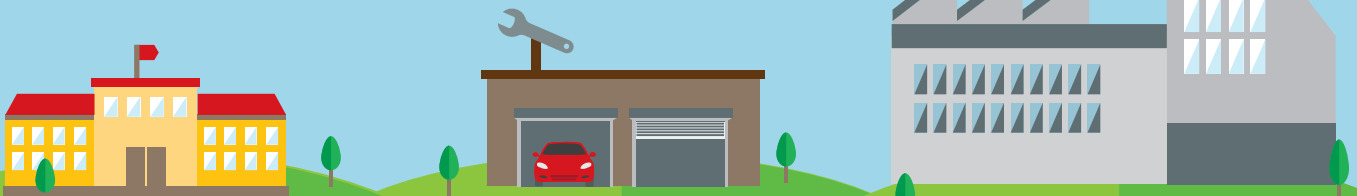
Wie?

Alle kantoorgebouwen van >100 m²

Wie?

Installatiekeuring voor bedrijven met een verwarmingsinstallatie >20 kW of airconditioning of comfortkoeling van > 12kW

Advies op maat

Indien u na het lezen van dit whitepaper nog vragen heeft, dan kunt u gerust contact met ons opnemen voor meer informatie of een persoonlijk adviesgesprek? Met u bekijken wij graag hoe u kunt voldoen aan de diverse regelingen die er (gaan) gelden en hoe wij u kunnen helpen bij het omlaag brengen van het energieverbruik binnen uw organisatie.

Neem hiervoor contact op met uw contactpersoon binnen ENGIE of bel ons op 088-4847227. Ook is het mogelijk uw vraag te stellen via onze website. www.engie-services.nl/energie-efficiency

ENGIE's rol binnen de energietransitie

Wij merken dat veel organisaties willen besparen op hun energiegebruik, maar tegelijkertijd aanlopen tegen de wirwar van wetten en regels omtrent energiebesparing. Omdat wij denken dat compliance belangrijk is voor bedrijven en een uitgangspunt vormt voor de energietransitie, helpen we organisaties te voldoen aan de eisen die de Nederlandse overheid en het Europees Parlement stellen aan energie-efficiëntie.

Daarnaast willen wij bedrijven ondersteunen binnen hun eigen energietransitie, door slimme technologie-oplossingen en services te bieden. Door de eigen energiebronnen te verduurzamen en de energieoplossingen van morgen binnen handbereik te brengen, proberen we op rendabele wijze de energietransitie te versnellen. Voor onze klanten, voor onszelf, maar vooral ook voor de komende generaties.

©2017 ENGIE

